

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Кафедра реклами та зв'язків з громадськістю

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
2016 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Соціологія книги і читання

напрямок підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і
бібліографія»

Гуманітарний інститут

2015-2016 рік

Робоча програма “Соціологія книги і читання” для студентів
за напрямом підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,
галузі знань 0201 «Культура»
2016 року – 30 с.

Розробники: Макарова Марія Володимирівна, канд. культурології, доцент кафедри
реклами та зв'язків з громадськістю

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри реклами та зв'язків з
громадськістю

Протокол № 6 від “ 27 січня” 2016 року

Завідувач кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

 (Г. В. Горбенко)

Структура програми типова
Години відповідають робочому навчальному плану

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

 (Сременко О.В.)

© КУБГ, 2016 рік
© Макарова М.В., 2016 рік

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	6
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни	7
III. Програма	
Змістовий модуль I	9
Змістовий модуль II	9
Змістовий модуль III	10
Змістовий модуль IV	11
IV. Навчально-методична карта дисципліни	
«Соціологія книги і читання»	29
V. Плани семінарських занять	13
VI. Завдання для самостійної роботи	17
VII. Система поточного та підсумкового контролю	21
VIII. Методи навчання	23
IX. Методичне забезпечення курсу	24
X. Питання до модульних контрольних робіт	26
Тести	27
XIII. Рекомендована література	
Основна	26
Додаткова	27

Опис дисципліни та її предмета. «Соціологія книги і читання» тісно пов'язана з дисциплінами видавничого, книгознавчого, бібліотечного циклів, викладається на четвертому курсі в обсязі чотирьох кредитів та завершується заліком.

Програма навчального курсу передбачає комплексну проблематику дослідження книги та читання яка цікавить соціологів, книговидавців та бібліотечних фахівців. Різні її аспекти активно вивчалися починаючи з останніх десятиліть ХХ ст.

Метою дисципліни є вивчення читача, ролі та місця читання в сучасному суспільстві, вивчення споживання ним інформації, аналізуються ті об'єктивні фактори, що впливають на цей процес, а також на якісні та кількісні характеристики читання.

В результаті вивчення курсу студенти повинні отримати знання:

з теоретичної спадщини соціології, соціології книги і читання;
вивчаючи процес читання, використовувати такі наступні соціологічні методи, як: анкетування, контент аналіз, спостереження, порівняння, абстрагування, методи відбору, фіксації, перевірки соціальних фактів та систематизації, аналізу вихідних даних, загальні та спеціальні (моделювання, індукції і дедукції, аналіз і синтез, типологізація, статистично-математичні та ін.).

оперувати рядом понять, основними серед яких є: читання, соціальний статус читання, динаміка читання, читач, вид читання, читацька культура, читацька діяльність, читацька поведінка, читацький інтерес, читацькі потреби, мотиви читання та ін.

Студенти повинні вміти:

виявити ставлення до читання в українському суспільстві, його місця в системі культурних цінностей;

встановити ступінь читацької активності серед різних верст населення;

визначити мотиви звернення населення до книги та читання;

виявити фактори, що впливають на формування звички читання;

з'ясувати причини не читання, спаду читацької активності та чинники, які б сприяли підтримці престижу цієї культурної практики;

встановити, які фактори визначають активність читання різних соціальних груп;

проаналізувати вплив телебачення, Інтернету та інших засобів масової комунікації на читацьку поведінку особистості.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 144 год., із них 28 год. – лекції, 28 год. – семінарські заняття, 80 год. – самостійна робота, 8 год.- модульна контрольна робота.

Всього 7 семестр: лекції – 14 год; семінарські заняття – 14 год; самостійна робота – 40 год; модульна контрольна робота – 4 год.

Всього 8 семестр: лекції-14 год; семінарські заняття – 14 год; самостійна робота – 40 год; модульна контрольна робота – 4 год.

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: : соціологія, соціологія книги, соціологія читання, соціальний статус читання, соціологічні методи, динаміка читання, читацька культура, читацька поведінка, читацький інтерес, читацькі потреби, мотиви читання та ін.

Курс:	Напря́м, спеціально́сть, осві́тно-кваліфіка́ційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>4 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>4 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>144 години</i></p> <p>Тижневих годин: <i>4 години</i></p>	<p>Шифр та назва галузі знань</p> <p>Галузь знань 0201 «Культура»</p> <p>напря́м 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>"бакалавр"</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: <i>4.</i></p> <p>Семестр: <i>7-8.</i></p> <p>Аудиторні заняття: <i>56 годин з них:</i></p> <p>Лекції (теоретична підготовка): <i>28 години</i></p> <p>Семінарські заняття: <i>28 години</i></p> <p>Модульні контрольні роботи: <i>8 годин</i></p> <p>Самостійна робота: <i>80 годин</i></p> <p>Вид контролю: <i>залік.</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	консультацій	Поточні	робота Самостійна
Змістовий модуль I. Соціологія як наука									
1.1	Об'єкт і предмет соціології	6		2				4	
1.2	Категорії і закони соціології	8		2				4	
1.3	Структура соціології	8		4				4	
1.4	Соціологія як наука	6				2		4	
1.5	Соціологічні дослідження в Україні на сучасному етапі	6				4		4	
	Модульна контрольна робота	2							2
	<i>Разом</i>	36		8		6		20	2

Змістовий модуль II. Соціологічне дослідження: поняття, етапи, види									
2.1.	Що таке соціологічне дослідження	6		2				4	
2.2	Етапи соціологічного дослідження	6		2				4	
2.3	Види соціологічного дослідження	6		2				4	
2.4	Соціальний моніторинг	8				4		4	
2.5.	Дослідження соціологічне і соціальне	8				4		4	
	Модульна контрольна робота	2							2
	<i>Разом</i>	36		6		8		20	2

Всього за 7 семестр:	72	14	14	40	4
-----------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------

Змістовий модуль III.

Методологія і методи соціологічного дослідження

Програми соціологічного дослідження	6		2			4		
Гіпотези соціологічного дослідження	6		2			4		
Гіпотези соціологічного дослідження	6				2	4		
Робочий план дослідження	6		2			4		
Соціологічне дослідження сучасного читача віком від 15 до 17 років.	6				2	4		
Соціологія дитячого читання в сучасній Україні	6				2	2		
Модульна контрольна робота	2							2
<i>Разом</i>	36		6		6	22		2

Змістовий модуль IV

Спеціальні і галузеві соціологічні теорії

Соціологія книги і читання	8		4			4		
Читачезнавство. Соціологія читача	8		2			4		
Інституціоналізація соціології книги як галузі соціологічного дослідження	6		2			4		
Соціологічні дослідження читача. Класифікація читачів	8				4	2		
Дослідження вітчизняної соціології читання в умовах соціокультурної трансформації.	8				4	4		
Модульна контрольна робота	2							2
<i>Разом</i>	36		8		8	18		2

Всього за 8 семестр:	72	14	14	40	4
За навчальний рік:	144	28	28	80	8

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I Соціологія як наука

Тема 1.1 Об'єкт і предмет соціології (2 год.)

Етимологія поняття „соціологія”. Час виділення соціології в окрему науку. О. Конт: мотивація створення соціології, класифікація наук і місце у ній соціології, „соціальна статика” та „соціальна динаміка”, розвиток інтелекту та стадії суспільства. Об'єкт соціології. Місце соціології в системі наук. Дискусії навколо предмету соціології: макро- і мікросоціологічні підходи. Сучасне розуміння предмету соціології вітчизняними та зарубіжними вченими. Структура соціології: три рівні. Функції соціології: теоретико-пізнавальна, описово-інформаційна, соціального планування, прогностична, інструментальна, світоглядна, виховна.

Тема 1.2. Категорії і закони соціології (2 год.)

Три групи категорій- основа понятійного апарату соціології. «Соціальна система» і «соціальна структура».

Соціальні закони: загальні і специфічні.

Семінар Соціологія як наука (2 год.)

Тема 1.3 Структура соціології (4 год.)

Структування сучасної соціології за різними ознаками. В залежності від об'єкта дослідження: загальнотеоретична, галузева, мікросоціологія. В залежності від рівня отриманого знання: теоретична і емпірична. Соціологічні

дослідження: фундаментальні і прикладні. Трактуються структури соціології в науковій і навчальній літературі.

Семінар Соціологічні дослідження в Україні на сучасному етапі (4 год.)

Змістовий модуль II.

Соціологічне дослідження: поняття, етапи, види.

Тема 2.1. Що таке соціологічне дослідження (2год.)

Поняття "соціологічне дослідження" в сучасній соціологічній літературі. Теоретичне дослідження: глибоке узагальнення нагромадженого матеріалу в галузі соціального життя.

Емпіричні соціологічні дослідження: нагромадження, збір фактичного матеріалу у вказаній галузі (на основі опитування, аналізу документів, спостереження, даних статистики і т. д.), його первинна обробка.

Відмінності між фундаментальними і прикладними соціологічними дослідженнями.

Соціологічне дослідження і соціальне дослідження. Соціологічні дослідження складають "ядро" більш широких соціальних досліджень - суспільствознавчих. Соціальні дослідження, в інших суспільних науках - в економічній науці, в політології, правознавстві, етнографії, демографії, культурології, психології і т. д.

Семінар Соціальний моніторинг (4год.)

Тема 2.2 Етапи соціологічного дослідження (2год.)

Етапи соціологічного дослідження. Підготовчий етап. Етап збору первинної соціологічної інформації. Етап підготовки і обробки інформації. Аналіз інформації і підготовка підсумкових документів (або заключний етап). Кількість етапів в методологічній літературі, проміжні етапи.

Тема 2.3 Види соціологічного дослідження (2год.)

Три основні види соціологічного дослідження: розвідувальне (пілотажне), описове і аналітичне.

Розвідувальне (або пілотажне) дослідження — найпростіший вид соціологічного аналізу.

Описове дослідження - складний вид соціологічного аналізу, застосування одного або декілька методів збору емпіричних даних. Поєднання методів, підвищення достовірності і повноти інформації.

Найвагоміші види соціологічного дослідження: аналітичне дослідження. Аналітичне дослідження - вивчення сукупності багатьох чинників, що обумовлюють те або інше явище. Їх класифікація.

Аналітичне дослідження: детально розроблена програма і відпрацьований інструментарій, комплексний характер.

Семінар Дослідження соціологічне і соціальне (4 год.)

Змістовий модуль III. Методологія і методи соціологічного дослідження

Тема 3.1 Програми соціологічного дослідження (2 год.)

Складання програми соціальних досліджень. Методологічні та процедурні передумови наукового пошуку. Основні завдання дослідження, методика та техніка збору та обробки соціологічної інформації.

Гіпотези дослідження. База наукових узагальнень які соціолог може одержати в результаті соціологічного дослідження.

Література: 7, 8, 9, 10, 16, 17, 18, 21, 32, 38, 48, 49, 58, 68.

Тема 3.2 Гіпотези соціологічного дослідження (2 год.)

Гіпотеза в соціологічному дослідженні — науково обґрунтована уява про структуру соціальних об'єктів, характер елементів і зв'язків, які утворюють ці об'єкти, про механізм їх функціонування і розвитку.

За змістом досліджуваного об'єкта розрізняють описові і пояснювальні гіпотези. Описові гіпотези - уявлення про структурні і функціональні зв'язки досліджуваного об'єкта. Пояснювальні гіпотези - уявлення про причинно-наслідкові зв'язки, що існують у досліджуваному об'єкті і вимагають експериментальної перевірки.

Семінар Гіпотези соціологічного дослідження (4 год.)

Тема 3.4 Робочий план дослідження (2 год.)

Робочий план визначає основні етапи і під етапи всієї роботи. Характеристика розстановки виконавців (з врахуванням того, в якій послідовності процедура передбачає застосування тих або інших методик). Ув'язка в часі різних дій, які здійснюються членами дослідницької групи і визначається елементарний сітковий графік руху всієї роботи.

Семінар Соціологічне дослідження сучасного читача віком від 15 до 17 років (2 год.)

Семінар Соціологія дитячого читання в сучасній Україні (2 год.)

Змістовий модуль IV. Спеціальні і галузеві соціологічні теорії.

Тема 4.1 Соціологія книги і читання (4 год.)

Соціологія книги і соціологія читання — споріднені соціологічні дисципліни.

Соціологія книги — як галузь соціології культури, яка вивчає книгу як вияв людської діяльності, як соціокультурний феномен, Закономірності функціонування соціальних зв'язків у системі «книга — суспільство», а також

місце і роль книги в культурному просторі, духовному житті суспільства, її соціальні функції.

Формування окремої галузь соціологія книги. Бельгійський бібліограф і книгознавець П. Отле, засновник і перший директор Міжнародного бібліографічного інституту в Брюсселі (1908 р.). Внесок в розробку проблем соціології книги таких зарубіжних науковців, як Л. Живні, Р. Хогарт, Р. Баркер, Р. Ескарпі, Дж. Владжич, М. Алеп, Е. Кінг, К. Мигонь, Ф. Функе, Я. Анкудович, Л. Шюккінг, М. Ковач, Я. Дртіна та ін. Польський соціолог Я. Мушковскі визначає соціологію книги як науку, яка досліджує групи людей, загальним критерієм виділення яких є їхнє відношення до книги.

Соціологічні студії книги у 20-х рр. ХХ ст. в Україні.

Українські соціологи Д. Балика, М. Куфаєв, К. Довгань.

Взаємозв'язок книги і людини, книги і суспільства в цілому (А. Кірнічніков);

Еволюції книги в якісно-кількісному відношенні (М. Лісовський);

Комплексний підхід до вивчення книги як соціального явища (Х. Христина) та ін.;

Генетики, статистики та динаміки книги (О. Ловягін).

Соціологічні студії в Україні в 60-ті рр. Видання в 60 — 70-х рр. праць західних соціологів книги Дж. Шира, Р. Баркера, Р. Ескарпі та інших в російському перекладі. Дослідження книги в різних регіонах і областях України за тематичною спрямованістю.

Література: 7, 8, 9, 10, 16, 17, 18, 21, 32, 38, 48, 49, 58, 68.

Семінар Інституціоналізація соціології книги як галузі соціологічних досліджень (2 год.)

Тема 4.2 Читачезнавство. Соціологія читача (4 год.)

Соціологія читання — соціологічна теорія, одна із галузей соціології.

Об'єкт соціології читання: читач, текст у будь-якій його формі (книга, журнал, газета, електронна книга) та зв'язки між ними.

Розробка основних базових понять соціології читання як науки (наприклад, «читання», «читач», «динаміка читання», «соціологія читання», «об'єкт соціології читання», «предмет соціології читання» та ін.);

Дослідження окремого читача, його читацької культури, її компонентів, читацької поведінки, читацької активності, соціально-демографічних характеристик груп читачів (великих чи малих);

Дослідження читачезнавства такими науковцями, як С. Холл, К. Гломб'ювскі, І. Кобліц, Б. Вар'яш, Т. Боров, М. Васильєва, П. Бурд'є, С. Лібрович, А. Бахтіаров, А. Кірпічніков, О. Ловягін, І. Банк, В. Люблінський, С. Трубніков, Л. Беляєва, В. Немировський, Л. Доблаєв, Т. Дрідзе, І. Кон, Х. Алчевська, Л. Биківський, К. Довгань, В. Бабиц, В. Стельмах, О. Чубар'ян, О. Семашко, Г. Воронцов, А. Примаківський, О. Віденський, Т. Сивокін, О. Беловіцька, та багато інших.

Соціологія читання і основні поняття: читання, соціальний статус читання,

динаміка читання, читач, вид читання, читацька культура, читацька діяльність, читацька поведінка, читацький інтерес, читацькі потреби, мотиви читання та ін.

Література: 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 42.

Семінар Соціологічні дослідження читача. Класифікація читачів (2 год.)

Література: 14, 18, 19, 22, 24, 25, 30, 33, 34, 39, 41, 46.

Семінар Дослідження вітчизняної соціології читання в умовах соціокультурної трансформації (4 год.)

Література: 6, 13, 27, 42, 43, 52, 56, 62.

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I Соціологія як наука

Семінар Соціологія як наука (2год.)

- 1.Засновники соціології
- 2.Наукове поле соціології

Терміни: предмет соціології, соціологія

Література: 19-29,76.

Семінар Соціологічні дослідження читання в Україні (4 год.)

1. Читання як культурне явище.
2. Читання як специфічна форма людської діяльності.
3. Детермінування читання як способу: а) функціонування тексту, б) декодування інформації, в) передачі інтелектуального та емоційного досвіду.
4. Читання одна з складових мови.

Література: 33, 36, 44-46, 62, 63, 65, 66.

Змістовий модуль II.

Соціологічні дослідження: поняття, етапи, види.

Семінар Соціальний моніторинг (4год.)

1. Основні правила проведення соціального моніторингу.
2. Пошук і відбір інформації у відповідності з цілями користувача.
3. Методи обробки відібраної інформації і форм надання конкретних результатів обробки.
4. Соціальні цінності та ціннісні орієнтації.

Література: 16, 26, 78 – 84.

Семінар Дослідження соціологічне і соціальне (4 год.)

1. Сутність соціального інституту та його ознаки.
2. Трендові соціологічні дослідження.
3. Відомі Вам закони розвитку суспільств.

Література: 10, 11, 13, 14, 17, 77, 78, 88, 89, 93, 97.

Змістовий модуль III.

Методологія і методи соціологічного дослідження.

Семінар Гіпотези соціологічного дослідження (4 год.)

1. Наукова гіпотеза.
2. Описові і пояснювальні гіпотези.
3. Інституціоналізація соціології книги як галузі соціологічного дослідження.

Література: 1-15.

Семінар Соціологічне дослідження сучасного читача віком від 15 до 17 років. (2 год.)

1. Соціологічне дослідження читачів в державній юнацькій бібліотеці України. (10 респондентів різних вікових категорій).

Шановний учасник дослідження!

Запрошуємо Вас взяти участь у соціологічному дослідженні «**Книга. Читання. Бібліотека**», мета якого – дослідити стан і рівень популярності читання у нашому суспільстві. Нас цікавлять Ваша думка з даного питання та особистий читацький досвід. Будемо вдячні за Ваші відповіді.

(Виберіть один чи декілька варіантів відповіді чи запропонуйте свій)

1. Як Ви оцінюєте читання у вашому житті?

1.1. один із важливих засобів самовдосконалення і розвитку

1.2. непоганий спосіб для проведення вільного часу

1.3. не завжди виправдана трата часу – те ж саме можна дізнатись по радіо і телебаченню, знайти в Інтернеті

1.4. джерело нових знань

1.5. засіб для придбання додаткового життєвого досвіду та вирішення особистих проблем

1.6. можливість відійти від повсякденних проблем і знайти душевне заспокоєння

1.7. не читаю і не вважаю за потрібне

1.8. інші _____

2. Якщо у Вас з'являється вільний час, Ви витрачаєте його на:

2.1. заняття спортом

2.7. перегляд телевізійних передач

2.2. відвідування театру	2.8. хобі
2.3. відвідування кінотеатру	2.9. спілкування з дітьми, онуками
2.4. читання газет та журналів	2.10. похід у нічний клуб, казино, дискотеку
2.5. читання книг	2.11. колективи та гуртки народної творчості
2.6. комп'ютерне спілкування, ігри	2.12. зустріч з друзями
2.13. інше _____	

3. Як часто ви читаєте книги чи періодичні видання?

3.1. щодня	3.5. читаю під час підготовки до іспиту
3.2. декілька разів на тиждень	3.6. у мене завжди не вистачає часу на читання
3.3. раз на тиждень	3.7. взагалі не читаю
3.4. інколи	3.8. Ваш варіант відповіді
-

4. Що ви любите читати?

4.1. періодичні видання (газети, журнали)	4.6. любовні романи
4.2. художню літературу класичну	4.7. науково-популярну та пізнавальну
4.3. художню літературу сучасну	4.8. за фахом
4.4. детективи	4.9. довідкову
4.5. фантастику	4.10. інше _____
-

5. Якою мовою Ви переважно читаєте?

6.1. українською	6.3. (і українською, і російською) не має значення
6.2. російською	6.4. англійською чи іншою іноземною
6.5 іншою (вказіть якою); _____	

6. Де Ви берете книги для читання ?

6.1. купую	6.3. у друзів, знайомих, колег по роботі
6.2. в бібліотеці	6.4. «скачую» з Інтернету, читаю в Інтернеті
6.5. інше _____	

7. Якій книзі Ви віддаєте перевагу - традиційній чи електронній ?

7.1. традиційній	7.3. поєдную ці два види
7.2. електронній	

8. Чи користуєтеся Ви публічною бібліотекою?

8.1. так	8.2. ні
8.3. колись користувались	

9. Якщо Ви не користуєтеся бібліотекою, то з яких причин?

9.1. немає вільного часу	9.6. зникла потреба в послугах бібліотеки у зв'язку з закінченням навчання
9.2. немає потреби в читанні	9.7. беру книги у знайомих

- 9.3. достатньо домашньої бібліотеки
 9.4. не задовольняє фонд бібліотеки
 9.5. бібліотека розміщена в незручному місці
- 9.8. все потрібне читаю в Інтернеті
 9.9. в населеному пункті немає бібліотеки
 9.10. інше (що саме?)
-

10. Чи користуєтеся Ви Інтернетом?

10.1. так

10.2. ні

11. Якщо «Так», то як Ви його використовуєте?

11.1. перегляд новин

11.4. перегляд сторінок у соцімережах

11.2. читання онлайн

11.5. для спілкування (скайп, електронна пошта, чати, блоги та ін.)

11.3. для навчання (книги, рефе-

11.6 інше _____

рати та ін.)

12. Скільки приблизно книг Ви прочитали за останні півроку ?

13. Яка книга, прочитана за останній час (останні півроку), справила на Вас найбільше враження (вказіть назву і автора книги).

14. Як Ви вважаєте, хто відіграє вирішальну роль у прищепленні звички читати?

14.1. сім'я

14.4. друзі

14.2. школа

14.5. суспільна думка

14.3. бібліотека

14.6. Ваш варіант відповіді

15. Повідомте, будь ласка, деякі дані про себе:

стать :

чол.

жін.;

вік :

до 15 років, 16 -17р.

освіта:

середня

професійно-технічна

Професія чи рід занять _____

Дякуємо за участь у дослідженні!

Література: 7, 8, 9, 10, 16, 17, 18, 21, 32, 38, 48, 49, 58, 68.

Семінар Соціологія дитячого читання в сучасній Україні (2 год.)

1. Національна бібліотека України для дітей – головна установа всеукраїнського рівня досліджень дитячого читання.
2. Міжнародні і всеукраїнські науково-практичні конференції з проблем дитячого читання.
3. Київська дитяча книжкова ярмарка. Львівська дитяча книжкова ярмарка-«Форум видавців –дітям».

Змістовий модуль IV. Спеціальні і галузеві соціологічні теорії

Семінар Соціологічні дослідження читача. Класифікація читачів (4 год.)

1. Становлення бібліотечного читачезнавства як галузі спеціального бібліотекознавства
2. Історичні етапи становлення читачезнавства.
3. Внесок українських науковців у розвиток українського бібліотечного читачезнавства наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст.
4. Дослідження українського читача, та його інформаційних потреб в останнє десятиліття ХХ початку ХХІ с.

Література: 14, 18, 19, 22, 24, 25, 30, 33, 34, 39, 41, 46.

Семінар Дослідження вітчизняної соціології читання в умовах соціокультурної трансформації (4 год.)

1. Координація і організація соціологічного дослідження вивчення книги в Україні, в 90-х роках.
2. Аспекти соціології книги в працях сучасних соціологів, таких як О. Семашко, В. Ніконенко, П. Голобуцький, Ж. Ковба, З. Савіна, Л. Петрова, Р. Садова, Е. Жлудько, Г. Глотова, В. Савчук, О. Антоник.
3. Щомісячний часопис «Соціологічні дослідження в бібліотеках».

Література: 6, 13, 27, 42, 43, 52, 56, 62.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I Соціологія як наука - 20 год.

1. Підготуйте таблицю: «Видатні вчені-соціологи» – 4 год.
2. Зробіть порівняльний аналіз теорій двох різних соціологів – 4 год.
3. Роль соціології в реформуванні сучасного суспільства – 4 год.

4. Характеристика соціологічного дослідження – 4 год.
5. Проект і програма соціологічного дослідження – 4 год.

Змістовий модуль II.

Соціологічне дослідження: поняття, етапи, види - 20 год.

1. Розробіть питання до анкети за довільно обраною темою – 4 год.
2. Опишіть організацію і проведення інтерв'ю з різними групами населення – 4 год.
3. Розкрийте зміст соціологічне розуміння особистості через порівняння понять «людина», «індивід», «особистість» – 4 год.
4. Охарактеризуйте види культур та їх взаємозв'язок – 4 год.
5. Охарактеризуйте розуміння культури класиками соціології – 4 год.

Змістовий модуль III

Методологія і методи соціологічного дослідження - 22 год.

1. Охарактеризуйте проект соціологічного дослідження та його елементи – 4 год.
2. Зробіть порівняльний аналіз кількісних та якісних методів соціологічних досліджень – 4 год.
3. Охарактеризуйте метод опитування через його форми - анкетування, інтерв'ю та соціометрію – 4 год.
4. Оцініть переваги та недоліки методу спостереження – 4 год.
5. Охарактеризуйте аналіз документів як метод соціологічного дослідження – 4 год.
6. Опишіть ознаки, функції, етапи та види соціологічного дослідження – 2 год.

Змістовий модуль IV.

Спеціальні і галузеві соціологічні теорії – 18 год.

1. Фестиваль дитячого читання «Книгоманія» - 4 год.

2. Всеукраїнський конкурс «Кращий читач України» - 4 год.
3. Дитяча література в ряді номінацій конкурсу «Книга Форуму» - 4 год.
4. Соціальна реклама читання – 2 год.
5. Львівський книжковий ярмарок – «Форум видавців – дітям». – 4 год.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Соціологія як наука -20 год.			

<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте таблицю: «Видатні вчені-соціологи» – 4 год. 2. Зробіть порівняльний аналіз теорій двох різних соціологів – 4 год. 3. Роль соціології в реформуванні сучасного суспільства – 4 год. 4. Характеристика соціологічного дослідження – 4 год. 5. Проект і програма соціологічного дослідження – 4 год. 	семінарське заняття, модульний контроль	5x5= 25	I-II
Змістовий модуль II. Соціологічне дослідження: поняття, етапи, види-20 год.			
<ol style="list-style-type: none"> 1.Розробіть питання до анкети за довільно обраною темою – 4 год. 2. Опишіть організацію і проведення інтерв'ю з різними групами населення – 4 год. 3.Розкрийте зміст соціологічне розуміння особистості через порівняння понять «людина», «індивід», «особистість» – 4 год. 4. Охарактеризуйте види культур та їх взаємозв'язок – 4 год. 5.Охарактеризуйте розуміння культури класиками соціології – 4 год. <p>7 семестр: 40 годин</p>	Семінарське заняття, модульний контроль,	5x5= 25+ 10= 35	VI- VII
Змістовий модуль III Методологія і методи соціологічного дослідження - 22 год.			
1. Охарактеризуйте проект соціологічного дослідження та його елементи – 4 год.	Семінарське заняття, модульний контроль,		I- II

<p>2.Зробіть порівняльний аналіз кількісних та якісних методів соціологічних досліджень – 4 год.</p> <p>3.Охарактеризуйте метод опитування через його форми - анкетування, інтерв'ю та соціометрію – 4 год.</p> <p>4.Оцініть переваги та недоліки методу спостереження – 4 год.</p> <p>5. Аналіз документів як метод соціологічного дослідження – 4 год.</p> <p>6.Опишіть ознаки, функції, етапи та види соціологічного дослідження – 2 год.</p>		6x5=30	
--	--	--------	--

Змістовий модуль IV Спеціальні і галузеві соціологічні теорії – 18 год.

<p align="center">Змістовий модуль IV Спеціальні і галузеві соціологічні теорії – 18 год.</p>			
<p>Фестиваль дитячого читання «Книгоманія» - 4 год.</p> <p>2.Всеукраїнський конкурс «Кращий читач України» - 4 год.</p> <p>3.Дитяча література в ряді номінацій конкурсу «Книга Форуму» - 4 год.</p> <p>4.Соціальна реклама читання – 2 год.</p> <p>5.Львівський книжковий ярмарок – «Форум видавців – дітям». – 4 год.</p>	Семінарське заняття, модульний контроль,	6x5=30+10=40	VI- VII

8 семестр:	40 годин		70 балів	
-------------------	-----------------	--	-----------------	--

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

10. Навчальні досягнення студентів із дисципліни "Соціологія книги та читання" оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип покрокової звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, набутих компетентностей; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	7	7
2	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	7	7
3	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	10	50
4	Робота на семінарському занятті	10	7	70
5	Модульна контрольна робота	25	2	50
6	Опрацювання фахових видань	10	1	10
За 7 семестр : 194 бали				

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	7	7
2	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	7	7
3	Виконання завдання з	5	11	55

	самостійної роботи (домашнього завдання)			
4	Робота на семінарському занятті	10	7	70
5	Модульна контрольна робота	25	2	50
6	Опрацювання фахових видань	10	1	10
За 8 семестр : 199 балів				

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	14	14
2	Відвідування практичних (семінарських) занять	1	14	14
3	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	21	105
4	Робота на семінарському занятті	10	14	140
5	Модульна контрольна робота	25	4	100
6	Опрацювання фахових видань	10	2	20
За навчальний рік : 393 бали				

Розрахунок: $393 : 100 = 4$

Студент набрав: 380 балів

Оцінка: $380 : 4 = 95$

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки

ECTS

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно — відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре — достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре — в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно — посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо — мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання — незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу — досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

VIII.. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* тести.

2) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; видавничою продукцією.

ІХ. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій; електронні варіанти підручників.
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);

Х. ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Етимологія поняття соціологія.
2. Об'єкт соціології.
3. Місце соціології в системі наук.
4. Сучасне розуміння предмету соціології вітчизняними та зарубіжними вченими.
5. Структура соціології.
6. Функції соціології.
6. Три групи категорій - основа понятійного апарату соціології.
7. «Соціальна система» і «соціальна структура».
8. Соціальні закони: загальні і специфічні.
9. Структування сучасної соціології за різними ознаками.
10. Соціологічні дослідження: фундаментальні і прикладні.
11. Трамбування структури соціології в науковій і навчальній літературі.
12. Поняття "соціологічне дослідження".
13. Емпіричні соціологічні дослідження.
14. Фундаментальні і прикладні соціологічні дослідження.
15. Соціологічне дослідження і соціальне дослідження.
16. Соціологія книги — як галузь соціології культури.
17. Формування окремої галузь соціологія книги.
18. Соціологічні студії книги у 20-х рр. ХХ ст.
19. Система «книга-читач-суспільство».
20. Соціологічні теорії читачезнавства у працях Д.Балики.
21. Методи вивчення читачів.
22. Соціологічні теорії читачезнавства у працях Б.Грінченка.
23. Основи типології читачів.
24. Соціологічні теорії читачезнавства у працях М.Рубакіна.
25. Класифікація читачів, її критерії.
26. Соціологічні теорії читачезнавства у працях О. Ловягіна.
27. Читачькі інформаційні потреби, їх соціально-психологічна обумовленість.
28. Соціологічні теорії читачезнавства у працях М. Куфаєва.
29. Роль матеріальних і художніх компонентів книги і її читачькому сприйнятті.
30. Соціологічні дослідження в галузі книги і читання, їх наукове і пізнавальне значення.
31. Поняття про культуру читання.

32. програми соціальних досліджень.
33. Методика та техніка збору та обробки соціологічної інформації.
34. Гіпотези соціологічного дослідження.
35. Описові і пояснювальні гіпотези.
36. Робочий план дослідження.

Приклади тестів:

№ 1.

1. Соціологія як самостійна наука виникла:

- а) у 17-му ст.;
- б) у середині XX ст.;
- в) у першій половині XIX ст.;
- г) після Першої світової війни.

2. Макросоціологічні концепції вивчають:

- а) поведінку індивіда в колективі;
- б) соціальну систему, яка ґрунтується на соціальній структурі суспільства;
- в) переміщення великих груп населення;
- г) найбільші соціальні інститути.

№ 2.

1. Засновник соціології як самостійної науки:

- а) Аристотель;
- б) М. Вебер;

№ 3.

1. О. Конт спочатку називав соціологію:

- а) соціальна механіка;
- б) соціальна фізика;
- в) соціальна статика;
- г) позитивна біологія.

№ 4

Соціологія – це:

- а) наука про суспільну свідомість;
- б) наука про суспільство, яке є прямим продовженням і вищим продуктом природи;
- в) наука про людину і суспільство, яке вона творить;
- г) наука про суспільство як єдину цілісну систему, соціальні відносини та соціальну поведінку людей.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Білоус В. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник / Київський національний економічний ун-т. — К. : КНЕУ, 2002. — 140с.
2. Брегеда А. Соціологія: Навч. метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / Київський національний економічний ун-т. — К., 1999. — 123с.
3. Вербець В. Соціологія: теоретичні та методичні аспекти: Навч.-метод. посіб. / Рівненський держ. гуманітарний ун-т. — Рівне : РДГУ, 2005. — 202с.
4. Герасимчук А. Соціологія: Навчальний посібник/ Андрій Гера-симчук, Юрій Палеха, Оксана Шиян,; Ред. В. Я. Пипченко, Н. М. Труш. -3-є вид., вип. й доп.. -К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2003. -245 с.
5. Дворецька Г. Соціологія: Навч. посібник / Київський національний економічний ун-т. — 2-ге вид., перероб.і доп. — К. : КНЕУ, 2002. — 472с.

6. Додонов Р. Соціологія: Навч. посібник для курсантів і студ. вищих навч. закл. МВС України / Донецький юридичний ін-т МВС при Донецькому національному ун-ті. — Донецьк, 2005. — 224с.
7. Жоль К. Соціологія: Навч. посібник для студ. вищ. навч. Закладів/ К. Жоль. — К. : Либідь, 2005. — 440с.
8. Лукашевич М. Соціологія : Базовий курс: Навчальний посібник/ Микола Лукашевич, Микола Туленков,; . -К.: Каравела, 2005. -310 с.

Додаткова

1. Новальська Т. В. Український читач у бібліотекознавчих дослідженнях (кінець XIX – початок XXI ст.): Монографія / Т.В. Новальська. – К., 2005. – 252 с.
2. Новальська Т. В. Читання як суспільне явище / Т.В. Новальська // Вісник КНУКіМ. – К., 1999. – Вип. 1. – С. 55–66. – Серія «Історія».
3. Новальська Т. В. Понятійний апарат читачезнавства як особливої галузі досліджень і знань / Т.В. Новальська // Питання культурології: Міжвід. зб. наук. ст. – К., 2002. – Вип. 18. – С. 43–49.
4. Новальська Т. В. Сучасні тенденції навчального курсу «Інформаційний сервіс» / Т.В. Новальська // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2002. – Вип. 9. – С. 144–150.
5. Новальська Т. В. Читання в Україні в новому столітті / Т.В. Новальська // Вісн. Книжк. палати. – 2002. – № 12. – С. 21–24.
6. Новальська Т. В. Деякі аспекти історії українського читача в працях С. Сірополка / Т.В. Новальська // Наук. записки з української історії: Зб. наук. ст. – Переяслав-Хмельницький, – 2003. – Вип. 14. – С. 331–337.
7. Новальська Т. В. Читацька активність бібліотекарів як фактор підвищення їхнього професійного іміджу // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2003. – Вип. 11. – С. 275–284.
8. Новальська Т. В. Дослідження читання бібліотечних працівників України (20–80-ті роки ХХ ст.) // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – № 10. – С. 19–22.
9. Новальська Т. В. Підвищення фахового рівня бібліотечних працівників України (на матеріалах досліджень професійного читання у 90-ті рр. ХХ ст.) // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – № 11. – С. 17–19.
10. Новальська Т. В. Вплив особистісного читання бібліотекарів на рівень професійної компетентності / Т.В. Новальська // Вісн. Книжк. палати. – 2003. – № 12. – С. 21–24.
11. Новальська Т. В. УНІК – перша науково-дослідна установа з вивчення проблем українського читачезнавства / Т.В. Новальська // Бібл. вісн. – 2004. – № 1. – С. 36–39.
12. Новальська Т. В. Читачезнавчі ідеї у творчій спадщині Бориса Грінченка / Т.В. Новальська // Бібл. планета. – 2004. – № 1. – С. 19–21.
13. Новальська Т. В. Українські просвітяни про вивчення «читача з народу» / Т.В. Новальська // Бібл. вісн. – 2004. – № 3. – С. 34–38.
14. Новальська Т. В. Про читання бібліотекарів на початку ХХІ ст. / Т.В. Новальська // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 2. – С. 45–49.
15. Новальська Т. В. Витоки формування теоретичних засад вивчення читачів / Т.В. Новальська // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2004. – № 3. – С. 19–24.
16. Новальська Т. В. Новий погляд на місце українського читачезнавства в системі суспільних наук / Т.В. Новальська // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2004. – Вип. 13. – С. 394–401.
17. Новальська Т. В. Спроба статистичного аналізу читацького контингенту та наукової тематики досліджень Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (за матеріалами архіву ІР НБУВ) / Т.В. Новальська // Рукописна та книжкова

спадщина України. – К., 2004. – Вип. 9. – С. 232–237.

18. Новальська Т. В. Від роздумів до практичних дій. (З історії вивчення українського читача наприкінці ХІХ ст.) / Т.В. Новальська // Наук. зап. з української історії: Зб. наук. ст. – Переяслав-Хмельницький, 2005. – Вип. 17. – С. 81–85.

19. Новальська Т. В. Теоретична база бібліотекознавства в історичному контексті / Т.В. Новальська // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – К., 2005. – Вип. 14. – С. 291–301.

20. Новальська Т. В. Визначна віха в історії бібліотечної справи (Перший Всеросійський з'їзд з бібліотечної справи 1911 р.) // Бібл. вісн. – 2005. – № 4. – С. 17–22.

21. Новальська Т. В. Звіти міських публічних бібліотек Наддніпрянської України другої половини ХІХ – початку ХХ ст. як джерело вивчення складу читачів / Т.В. Новальська // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвідомчий зб. наук. праць. – К., 2005. – Вип. 7. – С. 155–167.

22. Новальська Т. В. Психолого-педагогічні основи спілкування бібліотекаря з читачами / Т.В. Новальська // Публічні бібліотеки: сучасність і майбутнє: Зб. статей. – К., 1997. – С. 110–115.

23. Новальська Т.В. Розробка методики соціологічних досліджень співробітниками бібліотечно-архівного відділу / Т.В. Новальська // Архівна та бібліотечна справа в Україні доби визвольних змагань (1917–1921 рр.): Зб. наук. праць. – К., 1998. – С. 99–103.

24. Новальська Т. В. Сучасна термінологія і типологія в бібліотечно-інформаційному обслуговуванні / Т.В. Новальська // Бібліотечна наука, освіта, професія у демократичній Україні: Зб. наук. праць. – К., 2000. – Вип. 2. – С. 72–78.

25. Новальська Т.В. Етапи вивчення читачів і читання в Україні / Т.В. Новальська // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Проблеми науки, освіти, практики: Зб. матеріалів міжнарод. наук.-практ. конф. – К., 2004. – С. 84–86.